

Determination of the Relationship between Stress Levels and Mother-Infant Contact Barriers and Mother-Infant Attachment of Mothers with Their Infants in the Neonatal Intensive Care Unit

Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde Bebeği Yatan Annelerin Stres Düzeyleri ve Anne Bebek Temas Engelleri ile Anne Bebek Bağlanması Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi

Ramazan
GÜNDÜZALP¹

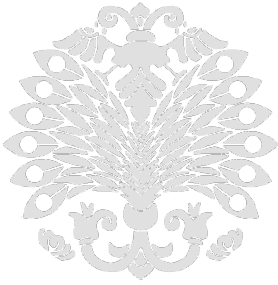

Erzurum Şehir Hastanesi, Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi, Erzurum, Türkiye

Ayşe GÜROL²

Erzurum Technical University, Faculty of Health Science, Department of Nursing, Erzurum, Turkey

Geliş Tarihi/Received 20.06.2023
Kabul Tarihi/Accepted 20.01.2024
Yayın Tarihi/Publication Date 29.03.2024

Sorumlu Yazar/Corresponding author:

Ayşe GÜROL

E-mail: ayse.gurol@erzurum.edu.tr

Cite this article: Gündüzalp, R., & Gürol, A. (2024). Determination of the Relationship between Stress Levels and Mother-Infant Contact Barriers and Mother-Infant Attachment of Mothers with Their Infants in the Neonatal Intensive Care Unit. *Journal of Midwifery and Health Sciences*, 7(1):114-124.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

ABSTRACT

Objective: The aim of the study is to determine the relationship between mother-infant attachment and mother-infant contact barriers and stress levels of mothers whose infants are hospitalized in the neonatal intensive care unit.

Methods: The study was conducted in a descriptive and correlational study type. In the study, 111 mothers whose babies were hospitalized in the neonatal intensive care unit between the October 2022- January 2023 and who met the criteria for inclusion in the study were reached, without choosing a sample. In order to collect the data, Information Form to Introduce Mother and Baby, Mother-Father Stress Scale, Mother-Infant Contact Barriers Scale and Mother-Infant Attachment Scale were used.

Results: The mean age of the mothers participating in the study was 29.48±5.019 years. In the study, it was determined that mothers mostly experienced stress due to the appearance and behavior of their babies, mothers got high points from the mother-infant contact barriers scale (50.84±11.872) and got a low score (1.36±2.536) from the mother-infant attachment scale. In the study, no statistically significant relationship was found between mothers' perceived stress and their attachment levels ($p>.05$). In the study, a moderate positive correlation was found between mothers' perceived contact barriers and their attachment levels ($p<.01$).

Conclusion: In the study, it was determined that mothers mostly experienced stress due to the appearance and behavior of their babies. It has also been determined that as the contact barriers perceived by mothers increase, their stress level also increases and mother-baby bonding may be delayed.

Keywords: Mother, Mother-Infant Attachment, Infant, Stress, Contact Barriers, Neonatal Intensive Care Unit

ÖZ

Amaç: Çalışmanın amacı, yenidoğan yoğun bakım ünitesinde bebeği yatan annelerin stres düzeyleri ve anne bebek temas engelleri ile anne bebek bağlanması arasındaki ilişkiyi belirlemektir.

Yöntemler: Çalışma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı nitelikte yürütülmüştür. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeden, Ekim 2022- Ocak 2023 tarihleri arasında bebeği yenidoğan yoğun bakımda yatan ve araştırmaya dahil edilme kriterlerini karşılayan 111 anneye ulaşılmıştır. Verilerin toplanmasında Anneyi ve Bebeği Tanıtıcı Bilgi Formu, Anne-Baba Stres Ölçeği, Anne-Bebek Temas Engelleri Ölçeği ve Anne-Bebek Bağlanma Ölçeği kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan annelerin yaş ortalaması 29,48±5,019 yıl'dır. Çalışmada annelerin en çok bebeklerinin görünümü ve davranışlarından dolayı stres yaşadıkları, annelerin anne-bebek temas engelleri ölçeğinden (50,84±11,872) yüksek puan aldıkları ve anne-bebek bağlanma ölçeğinden düşük puan (1,36±2,536) aldıkları belirlenmiştir. Çalışmada annelerin yaşadıkları stres ile bağlanma düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($p > ,05$). Çalışmada annelerin algıladıkları temas engelleri ile bağlanma düzeyleri arasında pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişki saptanmıştır ($p < ,01$).

Sonuç: Çalışmada annelerin en çok bebeklerinin görünümü ve davranışlarından dolayı stres yaşadıkları saptanmıştır. Ayrıca annelerin algıladıkları temas engelleri arttıkça stres düzeyinin de arttığı ve anne-bebek bağlanmasının da gecikebileceği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Anne, Anne Bebek Bağlanması, Bebek, Stres, Temas Engelleri, Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi

Giriş

Bir bebeğin dünyaya gelmesi, ebeveynlere yeni roller yükleyerek yaşamlarını etkilemektedir (Dinç & Balci, 2021). Anne ve babanın doğum sonu dönemde ebeveyn rolüne uyum sağlaması, bebeklerinin ihtiyacı olan barınma, beslenme, korunma, sıcaklık, merhamet gibi pek çok ihtiyaçlarını karşılaması gerekmektedir (Beyazit ve ark., 2018).

Doğum sonu dönemde bebeğin herhangi bir sebeple Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesine (YYBÜ) yatışı ebeveynlerin, rollerinin kesintiye uğramasına ve bu süreci daha da olumsuz geçirmesine sebep olmaktadır (Dinç & Balci, 2021). Hastanede yatış süresince anne ile bebeğin ayrılığı nedeniyle ebeveynlik rollerinin bozulması, ailenin daha önce görmediği ortam korkusu, bebeğe uygulanan müdahaleleri tam olarak anlayamama, annenin çocuğu hakkında bilgi ihtiyacının artması, ünitadaki yatış süresinin uzaması ve ünitadaki yüksek teknoloji aletlerin ürkütücü gelmesi ailelerde strese neden olmaktadır (Pazarcıkcı & Efe, 2017; Çağlar ve ark., 2019). Bu nedenle YYBÜ’de bakımın asıl amacı; bebeğin sadece tıbbi ihtiyaçlarının karşılanması değil, aynı zamanda bozulan ebeveyn çocuk ilişkisinin devam ettirilmesi ve bu sayede güçlü bir aile ilişkisinin kurulmasını sağlamaktır (Özbeş ve ark., 2020).

Ebeveyn-bebek bağı etkileyen en önemli neden bebeğin sağlık sorunlarıdır. Ancak özellikle yenidoğan yoğun bakım ünitesinde yenidoğanın sağlık sorunları varsa bebekle temas sınırlanır ve bebek ile anne arasındaki bağ bozulmaktadır (Motta & Cunha, 2015). Anne-bebek temasının engellenmesi, annenin daha fazla kaygı, stres yaşamasına ve dolayısıyla ebeveynlik rolünün gelişimini olumsuz etkilemektedir (Manning, 2012). Ayrıca hem anne hem de baba için yoğun bakım ünitesinde bebeklerinin ağırlı işlemlere maruz kalması kaygı ve strese neden olmakta, ebeveyn-çocuk arasındaki bağlanma süreci de olumsuz etkilenmektedir (Rocha ve ark., 2013). Işık ve Egelioglu Cetişli (2020), depresyon riski daha yüksek olan annelerin bebeklerine bağlanmalarının daha az olduğunu saptamıştır.

Ebeveyn ve çocuk arasındaki bağ, bebeğin hem fizyolojik parametrelerinin düzenlenmesi hem de kilo alımı gibi fiziksel gelişimi için çok önemlidir (Güleç & Kavlak, 2015). Bu nedenle yoğun bakım ünitesinde annenin bebeğin bakımına dahil olması çocuğun bilişsel gelişimi ve psikolojik uyumu için önemlidir (Keizer ve ark., 2020). Bu çalışmanın amacı, yenidoğan yoğun bakım ünitesinde bebeği yatan annelerin stres düzeyleri ve anne bebek temas engelleri ile anne bebek bağlanması arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır:

1. Annelerin stres düzeyleri ile anne-bebek bağlanması arasında bir ilişki var mıdır?

2. Annelerin anne-bebek temas engelleri ile anne-bebek bağlanması arasında bir ilişki var mıdır?
3. Annelerin stres düzeyleri ile anne-bebek temas engelleri arasında bir ilişki var mıdır?

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Tipi

Araştırma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı nitelikte yürütülmüştür.

Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman

Araştırma, Erzurum ilinde yer alan Erzurum Şehir Hastanesi Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi (YYBÜ) 2. ve 3. düzeyde Ekim 2022- Ocak 2023 tarihleri arasında yürütülmüştür.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, çalışmanın yürütüleceği Erzurum Şehir Hastanesi YYBÜ’nde bebeği yatan anneler oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeden, verilerin toplandığı tarihler arasında YYBÜ’de bebeği yatan ve araştırmaya dahil edilme kriterlerini karşılayan 111 anneye ulaşılmıştır.

Gönüllülerin araştırmaya dahil edilme kriterleri;

- Araştırmaya katılmayı kabul eden,
- İşitme ve görme engeli olmayan,
- Okur-yazar olan,
- YYBÜ’de bebeği en az 10 gündür yatan,
- 18-45 yaş aralığındaki anneler çalışmaya dahil edilmiştir.

Gönüllülerin araştırmaya dahil edilmeme kriterleri;

- Araştırmaya katılmayı kabul etmeyen ve çıkmak isteyen,
- Zihinsel ve görme engeli olan,
- Okur –yazar olmayan,
- YYBÜ’de bebeği 10 günden az yatan,
- Çalışmaya katılmayı kabul ettiği zaman bebeği taburcu edilen,
- 18-45 yaş aralığında olmayan anneler çalışmadan çıkarılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında Anneyi ve Bebeği Tanıtıcı Bilgi Formu, Anne-Baba Stres Ölçeği, Anne-Bebek Temas Engelleri Ölçeği ve Anne-Bebek Bağlanma Ölçeği kullanılmıştır.

Anneyi ve Bebeği Tanıtıcı Bilgi Formu: Literatüre (Çelen, 2013; Batman, 2014; Gülgün, 2014; Konaklı, 2015; Güney, 2022) bağlı kalınarak araştırmacılar tarafından oluşturulan form iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde anneye dair sosyo-demografik özellikleri ve annenin sağlık bilgileri ile obstetrik öyküsünü içeren sorular, ikinci bölümde ise bebeğin doğum öyküsünü ve beslenme durumunu içeren sorular bulunmaktadır. Form, toplam 21 sorudan oluşmaktadır.

Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi Anne-Baba Stres Ölçeği:

Ölçek, Miles ve ark. tarafından 1993 yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması ve geçerlilik güvenilirlik çalışması Turan ve Başbakkal (2006) tarafından yapılmıştır. Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi Anne Baba Stres Ölçeği üç bölümden oluşmaktadır. Ölçeğin ilk bölümünde bebeğe uygulanan tedaviler sırasında bebeğin görünümü ve davranışları üzerine ilişkin anne ve babanın stresini belirleyen (Bebeğin Görünümü ve Davranışları) 13 soru, ikinci bölümde bebekle ilgili anne-baba rolüne ilişkin stresi belirleyen (Anne-Baba Rolü) 10 soru, son bölümde ise yenidoğan yoğun bakım ünitesinde kullanılan cihazların görüntü ve seslerine ilişkin stres düzeylerini belirleyen (Görüntü ve Sesler) 6 soru bulunmaktadır.

Ölçek toplam 29 sorudan oluşmaktadır ve altılı likertlidir. Ölçekte en düşük 0, en yüksek 170 puan alınabilir. Ölçek puanı yükseldikçe stres düzeyinin artmakta olduğunu göstermektedir. Türkçe geçerlik çalışmasında ölçeğin iç tutarlılık katsayısı toplam puanı için ,90, "Bebeğin Görünümü ve Davranışları" alt boyutu için ,88, "Anne-Baba Rolü" alt boyutu için ,85 ve "Görüntü ve Sesler" alt boyutu için ,81 olarak belirlemişlerdir (Turan, 2004; Turan & Başbakkal, 2006). Çalışmada Bebeğin Görünümü ve Davranışları alt boyutuna ait iç tutarlılık katsayısı ,89, Anne Baba Rolü alt boyutuna ait iç tutarlılık katsayısı ,90, Görüntü ve Sesler alt boyutuna ait iç tutarlılık katsayısı ,84 ve ölçeğin toplam iç tutarlılık katsayısı ,94 olarak saptanmıştır.

Anne-Bebek Temas Engelleri Ölçeği (ABTEÖ): Ölçeğin geliştirilmesi ve geçerlilik güvenilirlik çalışması Akik ve Batıgün (2020) tarafından yapılmıştır. Ölçek 18 madde ve dört alt boyuttan oluşmaktadır. Bunlar, Doğum Sonrası Fiziksel Temas Engelleri (madde 1, 10, 14), Anne Bebek İlişki ve Uyum Zorlukları (madde 2, 3, 6, 7, 9, 12, 15, 16), Doğuma İlişkin Olumsuz Deneyimler (madde 8, 11, 13, 17), Doğum Sonrası İlk Temasa İlişkin Olumlu Duygular (madde 4, 5, 18) alt boyutlarıdır. Faktör 4'de yer alan maddeler ters kodlanmaktadır. Ölçekten alınan toplam puanın yükselmesi anne ve bebek arasında yaşanan temas engellerinin de yüksek olduğunu göstermektedir (Akik & Batıgün, 2020).

Türkçe geçerlik çalışmasında ölçeğin iç tutarlılık katsayısı ABTEÖ'nün toplam puanı için ,81, "Doğum Sonrası Fiziksel Temas Engelleri" alt boyutu için ,62, "Anne Bebek İlişki ve Uyum Zorlukları" alt boyutu için ,85, "Doğuma İlişkin Olumsuz Deneyimler" alt boyutu için ,81 ve "Doğum Sonrası İlk Temasa İlişkin Olumlu Duygular" alt boyutu için ,94 olarak belirlemişlerdir. Çalışmada "Doğum Sonrası Fiziksel Temas Engelleri" alt boyutu için iç tutarlılık katsayısı ,76, "Anne Bebek İlişki ve Uyum Zorlukları" alt boyutu için iç tutarlılık katsayısı ,76, "Doğuma İlişkin Olumsuz Deneyimler" alt boyutu için iç tutarlılık katsayısı ,78, "Doğum Sonrası İlk Temasa İlişkin Olumlu Duygular" alt boyutu için iç tutarlılık katsayısı ,81 ve ölçeğin toplam iç tutarlılık katsayısı ,80

olarak saptanmıştır.

Anne-Bebek Bağlanma Ölçeği (ABBÖ): Taylor ve ark. (2005) tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçe geçerlik çalışması Karakulak ve Alparslan (2016) tarafından yapılmıştır. Anne tarafından doldurulan sekiz maddelik ölçek, doğum sonrası annenin bebeğine karşı hissettiği duygusal durumları içeren sekiz maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddeleri, "(0) Çok fazla" ile "(3) Hiçbir zaman" olmak üzere dördümlü Likert tipi derecelendirmeden oluşmaktadır. Negatif duyguyu gösteren beş madde ters (3-0) derecelendirilir. Yüksek puan anne ile bebeğin bağlanma sorunu olduğunu gösterir. Ölçeğin geçerlilik güvenilirlik çalışmasında iç tutarlılık katsayısı ,66 olarak bildirmiştir (Karakulak & Alparslan, 2016). Çalışmada ölçeğin iç tutarlılık katsayısı ,78 olarak belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya başlamadan önce etik kurul izni ve çalışmanın yürütüleceği Erzurum İl Sağlık Müdürlüğü'nden kurum izni alınmıştır. Hastanenin sorumlu hekim ve hemşireleri çalışma hakkında bilgilendirilmiştir. Form ve ölçekler doldurulmadan önce Helsinki Bildirgesi'nin ilkeleri doğrultusunda çalışmaya katılmayı kabul eden bebeği YYBÜ'de yatan annelerden yazılı bilgilendirilmiş onam formu alınmıştır. Daha sonra annelere ölçekler ve ölçeklerin nasıl doldurulacağı hakkında bilgi verilmiştir. Ardından annelerden YYBÜ'sindeki anne odasında dinlenme zamanlarında Anne-Baba Stres Ölçeği, Anne-Bebek Temas Engelleri Ölçeği ve Anne-Bebek Bağlanma Ölçeğini doldurmaları istenmiştir. Formlar annelerle yüz yüze görüşme esnasında anneler tarafından doldurulmuştur. Anneyi ve Bebeği Tanıtıcı Bilgi Formu ise hastane dosyası incelenerek araştırmacı tarafından doldurulmuştur. Verilerin toplanması ortalama 15-20 dk sürmüştür.

Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin kodlanması, istatistiksel analizi ve değerlendirilmesi aşamasında IBM SPSS 24.0 (IBM SPSS Statistics for Windows, Version 24.0. Armonk, NY: IBM Corp) istatistik paket programından yararlanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı verilerde (anneye dair sosyo-demografik ve obstetrik özellikleri ile bebeğin doğum bilgileri ve beslenme durumu) sıklık, ortalama, standart sapma ve yüzdelik hesaplaması kullanılmıştır. Tanımlayıcı verilerin normallik dağılımları Kurtosis ve Skewness katsayıları ile değerlendirilmiş olup hepsi normal dağılım göstermektedir. Ayrıca ölçek puan ve alt boyutları arasındaki ilişkinin incelenmesinde Spearman Korelasyon testi kullanılmıştır. Ölçek toplam boyut ve alt boyutlarının güvenilirlik katsayılarının hesaplanması Cronbach alfa kat sayısı ile belirlenmiştir. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < ,05$ olarak değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü

Bu çalışma için etik komite onayı Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurul'undan (Tarih: 30 Haziran 2022, Sayı: B.30.2.ATA.0.01.00/508) ve araştırmanın yürütüldüğü Erzurum İl Sağlık Müdürlüğünden çalışmanın yürütülebilmesi için kurum izni (Tarih: 07 Temmuz 2022, Sayı: E-76614443-799) alınmıştır. Ölçeğin kullanılabilmesi için ölçeğin Türkçe geçerlilik güvenilirliğini yapan araştırmacılardan e-mail aracılığı ile izinler alınmıştır. Form ve ölçekler doldurulmadan önce Helsinki Bildirgesi'nin ilkeleri doğrultusunda katılımcılara araştırma hakkında bilgi verilerek ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan annelerden yazılı/sözlü bilgilendirilmiş onam alınarak form ve ölçekler uygulanmıştır.

Bulgular

Çalışmaya katılan annelerin yaş ortalamasının 29,48±5,019 yıl olduğu tespit edilmiştir. Annelerin %31,5'inin üniversite ve üzeri eğitime sahip olduğu, %51,4'ünün şehir merkezinde, yaşadığı ve %74,8'inin kronik hastalığının olmadığı tespit edilmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. <i>Annelerin Sosyo – Demografik Özellikleri</i>		
Özellikleri	$\bar{X} \pm SS$	
Yaş (yıl)	29,48±5,019	
	S	%
Eğitim durumu		
İlkokul	18	16,2
Ortaokul	26	23,4
Lise	32	28,8
Üniversite ve üzeri	35	31,5
Yaşanılan yer		
İl	57	51,4
İlçe	41	36,9
Köy	13	11,7
Kronik hastalık varlığı		
Evet	28	25,2
Hayır	83	74,8

Annelerin %27'sinin üç gebelik yaşadığı, %30,6'sının bir çocuğu olduğu, %73'ünün ise daha önce düşük yapmadığı bildirilmiştir. Annelerin %81,1'i son gebeliğinde herhangi bir rahatsızlık geçirmediğini, %89,2'si gebeliği sırasında alkol ve sigara kullanmadığını, %70,3'ü gebeliğinde doktor tavsiyesi dışında ilaç kullanımının olmadığını bildirmiştir. Annelerin son gebeliğinde bebeğinin doğum şekli sorgulandığında; %44,1'inin normal doğum, %37,8'inin acil sezaryen, %18'inin ise planlı sezaryen yaptıkları tespit edilmiştir (Tablo 2). Bebeklerin gestasyon yaş ortalaması 35,69±4,107 hafta, doğum kilolarının ortalaması 2583,92±974,917 gr, boy ortalamaları 47,76±5,018 cm, baş çevresi ortalaması 33,08±2,719 cm, üniteye yatış süresi ortalaması 26,59±25,500 gün, postnatal yaş ortalaması 27,24±25,257 gün, şimdiki ağırlığı ortalamaları 2940,79±889,573 gr'dır.

Tablo 2. <i>Annelerin Obstetrik Özellikleri</i>		
Obstetrik Özellikleri	S	%
Gebelik sayısı		
1	27	24,3
2	27	24,3
3	30	27,0
4 ve üzeri	27	24,3
Yaşayan çocuk sayısı		
1	34	30,6
2	31	27,9
3	33	29,7
4 ve üzeri	13	11,7
Düşük yapma durumu		
Evet	30	27,0
Hayır	81	73,0
Son gebeliğinde sigara ve/veya alkol kullanma durumu		
Evet	12	10,8
Hayır	99	89,2
Son gebeliğinde rahatsızlık geçirme durumu		
Evet	21	18,9
Hayır	90	81,1
Son gebeliğinde ilaç kullanma durumu		
Evet	33	29,7
Hayır	78	70,3
Son gebeliğinde bebeğin doğum şekli		
Normal doğum	49	44,1
Acil sezeryan doğum	42	37,8
Planlı sezeryan doğum	20	18,0

Bebeklerin %46,8'i kız, %53,2'si erkektir. Bebeklerin üniteye yatış tanıları incelendiğinde; %18'i Respiratuvar Distres Sendromu (RDS), %35,1'i prematürite, %9'u konjenital anomali, %12,6'sı hiperbilirubinemi, %7,2'si nekrotizan enterokolit (NEK), %9,9'u asfiksi, %8,1'i ise sepsis tanısına sahipti. Bebeklerin beslenme şekilleri incelendiğinde yalnızca emzirek anne sütü alan bebeklerin oranı %56,8 ile en yüksek orana sahiptir (Tablo 3).

Çalışmada anneler, anne-baba stres ölçeği toplam puan ortalamasının 101,78±25,574 olduğu, alt boyutlarının sırasıyla bebeğin görünümü ve davranışları alt boyutundan 46,97±12,556, anne baba rolü alt boyutundan 34,94±10,621, görüntü ve sesler alt boyutundan 19,86±5,631 puan almışlardır. Bu çalışmada annelerin anne-bebek temas engelleri ölçeği toplam puan ortalamasının 50,84±11,872 olduğu, alt boyutlarının sırasıyla doğum sonrası fiziksel temas engelleri alt boyutundan 10,74±3,810, anne bebek ilişki ve uyum zorlukları alt boyutundan 23,33±6,389, doğuma ilişkin olumsuz deneyimler alt boyutundan 12,24±5,120, doğum sonrası ilk temasa ilişkin olumlu duygular alt boyutundan 4,52±2,342 puan aldıkları saptanmıştır. Annelerin anne-bebek bağlanma ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalamasının 1,36±2,536 olduğu görülmektedir. Çalışmada YBÜ'nde anne-baba stres ölçeği ve alt boyutları ile anne bebek bağlanma düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (p > ,05).

Tablo 3.
Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde Yatan Bebeğe Ait Özellikler

Bebeğe Ait Özellikler	$\bar{X} \pm SS$	
Gestasyonel yaşı (hafta)	35,69±4,107	
Doğum kilosu (gr)	2583,92±974,917	
Boyu (cm)	47,76±5,018	
Baş çevresi (cm)	33,08±2,719	
Ünitede yatış süresi (gün)	26,59±25,500	
Postnatal yaşı (gün)	27,24±25,257	
Şimdiki ağırlığı (gr)	2940,79±889,573	
	S	%
Cinsiyeti		
Kız	52	46,8
Erkek	59	53,2
Tanısı		
RDS	20	18,0
Prematürite	39	35,1
Konjenital anomali	10	9,0
Hiperbilirübinemi	14	12,6
NEK	8	7,2
Asfiksi	11	9,9
Sepsis	9	8,1
Beslenme şekli*		
Yalnızca anne sütü	63	56,8
Yalnızca anne sütü	46	41,4
Yalnızca formül mama	18	16,2
Anne sütü ve formül mama	60	54,1

* Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Genel temas engelleri ölçeği toplam puan ortalaması ile Anne-Baba Stres Ölçeği toplam puan ortalaması ($r=,566$), alt boyutları olan; bebeğin görünümü ve davranışları ($r=,525$), anne baba rolü ($r=,493$), ve görüntü ve sesler ($r=,469$) arasında pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişki saptanmıştır ($p < ,01$). Annelerin temas engelleri ölçeği alt boyutları olan doğum sonrası fiziksel temas engelleri, anne bebek ilişki ve uyum zorlukları ve doğuma ilişkin olumsuz deneyimler alt boyutları ile anne-baba stres ölçeği ve alt boyutları olan; bebeğin görünümü ve davranışları, anne baba rolü ile görüntü ve sesler arasında pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişki saptanmıştır.

Tartışma

Çalışmada annelerin yaşadıkları stres değerlendirildiğinde; en çok bebeklerinin görünümü ve davranışlarından dolayı stres yaşadıkları, daha sonra da anne rolüne ilişkin stres yaşadıkları saptanmıştır. Çalışmada annelerin en az YBÜ'ndeki görüntüler ve sesler nedeniyle stres yaşadıkları belirlenmiştir (Tablo 4). Literatürde yer alan ilgili çalışmalar incelendiğinde sonuçların paralel olduğu görülmektedir (Cho ve ark., 2016; Çekin, 2014; Kaya ve ark., 2022). Chourasia ve arkadaşlarının (2013) yürüttüğü çalışmada annelerin yenidoğan yoğun bakım ünitesinde var olan ses ve görüntülerin, bebeklerinin dış görünümü ve hareketlerine

Tablo 4.
Annelerin Anne-Baba Stres Ölçeği, Anne-Bebek Temas Engelleri Ölçeği ve Alt Boyutları ile Anne-Bebek Bağlanma Ölçeğinden Aldıkları Toplam Puan Ortalamaları ve İç Tutarlılık Katsayısı

Ölçek ve alt boyutları	İç tutarlılık katsayısı	Alınan en az-en fazla puan	$\bar{X} \pm SS$
Anne-Baba Stres Ölçeği Toplam Puanı	,94	24-145	101,78±25,57
Bebeğin Görünümü ve Davranışları	,89	6-65	46,97±12,55
Anne Baba Rolü	,90	2-50	34,94±10,62
Görüntü ve Sesler	,84	3-30	19,86±5,63
Anne-Bebek Temas Engelleri Ölçeği Toplam Puanı	,80	23-78	50,84±11,87
Doğum Sonrası Fiziksel Temas Engelleri	,76	3-15	10,74±3,81
Anne Bebek ilişki ve Uyum Zorlukları	,76	8-40	23,33±6,38
Doğuma İlişkin Olumsuz Deneyimler	,78	4-20	12,24±5,12
Doğum Sonrası İlk Temasa İlişkin Olumlu Duygular	,81	3-15	4,52±2,34
Anne-Bebek Bağlanma Ölçeği Toplam Puanı	,78	0-14	1,36±2,53

karşı stres düzeylerinin yüksek olduğunu tespit etmiştir. Shaw ve arkadaşları (2013) yaptıkları çalışmada prematüre bebeği YBÜ'sinde yatan annelerin %18'inde akut stres bozukluğu olduğunu saptamışlardır. Hwang ve arkadaşları (2013) ve Lee ve arkadaşları (2013) yaptıkları çalışmalarda annelerde en fazla stresin bebeklerin görünüşünden kaynaklandığını, ebeveynlik rollerini gerçekleştiremedikleri ve sağlık ekipleriyle iletişimin yetersiz olduğu zamanlarda arttığını bildirmişlerdir. Russell ve arkadaşları (2014) yürüttükleri araştırmada annelerin sahip oldukları bebeklerine yönelik bakım, beslenme ve kolayca ziyaret edebilme durumlarına göre stres seviyelerinin değiştiği gözlemlenmiştir. Aynı çalışmada bakım, beslenme ve ziyaret edebilmenin kolaylıkla yapıldığı durumlarda stres seviyesinin düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Çalışma bulguları da benzer şekilde annelerin en çok bebeklerinin dış görünüşlerinden dolayı stres yaşadıkları, YBÜ'nde yer alan tıbbi cihazlara bağlı bu stresin arttığı düşünülmektedir. Ayrıca annelerin bebeği ile temas edemedikleri ve sağlık çalışanları ile rahat iletişim kuramadıklarında da stresin yaşandığı belirlenmiştir. Sağlık çalışanı olmayan kişiler için hastane doğasında stres yaratan bir faktör iken kucağına alamadığı ve bakıma ihtiyaç duyan bebeğini bu aletler ile görmek, kolaylıkla ziyaret edip her ağladığında emzirip dokunamamak anneler için ayrıca stres

faktörüdür.

Bu çalışmada annelerin anne-bebek temas engelleri ölçeği toplam puanı ve anne bebek ilişki ve uyum zorlukları alt

boyutundan yüksek puan aldıkları; doğuma ilişkin olumsuz deneyimler, doğum sonrası fiziksel temas engelleri ve doğum sonrası ilk temasa ilişkin olumlu duygular alt boyutlarından düşük puan aldıkları saptanmıştır

Tablo 5. <i>Annelerin Algıladıkları Temas Engelleri ile Stres ve Bağlanma Düzeyleri Arasındaki İlişiyi Belirmeye Yönelik Yapılan Korelasyon Analizi Sonuçları</i>					
	Anne-Baba Stres Ölçeği				Anne-Bebek Bağlanma Ölçeği
	Bebeğin Görünümü ve Davranışları	Anne Baba Rolü	Görüntü ve Sesler	Toplam	
Anne-Bebek Temas Engelleri Ölçeği Toplam	,525**	,493**	,469**	,566**	,397**
Doğum Sonrası Fiziksel Temas Engelleri	,336**	,307**	,341**	,368**	,308**
Anne Bebek İlişki ve Uyum Zorlukları	,417**	,428**	,439**	,479**	,423**
Doğuma İlişkin Olumsuz Deneyimler	,485**	,424**	,275**	,475**	,153
Doğum Sonrası İlk Temasa İlişkin Olumlu Duygular	-,082	-,094	,024	-,074**	,021
Anne-Bebek Bağlanma Ölçeği	0,100	0,114	0,074	,113	-
** p < ,01					

(Tablo 4). Brandon ve arkadaşları (2011) tarafından geliştirilen çalışmaya göre anne bebek temas engellerinin erken doğum yapan kadınlarda daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca miadında doğum yapmış ancak sezaryen doğum gibi sebeplerden ötürü bebeğini emziremeyen ya da süt algısında yetersizlik olan annelerin de temas engellerinin olduğu tespit edilmiştir (Awi & Alikor, 2006). YBÜ’ünde bebeği yatan annelerin, bebekleriyle daha fazla doğrudan temas ettiği sürenin artırılması ve YBÜ’ünde çevreye uyum sağlamanın, sağlık ekipleriyle daha iyi iletişim kurması ve bebeklerini daha yakından izlemesinin annelerin stres düzeylerinde azalma yarattığı sonucuna varılmıştır. Cho ve arkadaşları (2016) kanguru bakımı alan annelerin stres düzeylerinin kontrol grubunda yer alan annelere kıyasla daha az olduğunu bildirmişlerdir.

Çalışmada annelerin anne-bebek bağlanma ölçeğinden düşük puan aldıkları belirlenmiştir (Tablo 4). Dağlar (2014) tarafından yürütülen bir çalışmada anne bebek bağlanma ölçeği toplam puan ortalaması 1,2±1,5 olarak saptanmıştır. Primipar kadınların bebeklerini dünyaya getirdikten sonraki anne bebek bağlanma ölçeği toplam puanı 1,94±2,45 olarak bulunmuştur (Özkan ve ark., 2022). Poojari ve arkadaşları da (2019), sezaryen doğumların anne bebek arasındaki bağlanmayı olumsuz etkilediği, hatta doğumdan sonraki 6. haftaya kadar da bağlanma açısından sorun yaşadıkları ifade edilmiştir. Kınık ve Özcan (2020) yaptıkları çalışmada ilk gebeliklerin bağlanma sürecini etkilediğini tespit etmiştir. Yılmaz ve Kostak (2021) yaptıkları çalışmada annelerin bebeklerinin düşük ağırlıklı olması, erken doğum sonucunda prematüre doğması gibi birçok nedenden dolayı YBÜ’de yatmaları anne-bebek arasındaki

bağlanmayı negatif yönde etkilediği bulunmuştur. Erduran ve Yaman Sözbir (2022)’in yaptıkları çalışmada annenin temasını sağlayacak ve arttıracak uygulamaların yapılmasının anne-bebek bağlanma puanlarını yükselteceği sonucuna varılmıştır.

Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde annelerin bebeklerini ziyaret ettikleri zaman diliminde bebeğin yanında kalma süreleri haricinde tüm annelerin ziyaret boyunca bebeklerini inceleme, sözel ve davranışsal ifadeler geliştirme, göz teması ve tensel temas gibi birçok bağlanma davranışı gösterdikleri gözlemlenmiştir (Balci, 2018). Çalışmada annelerin bebeklerinin dış görünüşüne dair stres düzeylerinin ve yaşadıkları temas engellerinin yüksek olduğu düşünüldüğünde bağlanma puanlarının düşük olması beklenen bir sonucuna varılmıştır. Çalışmada “**Annelerin stres düzeyleri ile anne-bebek bağlanması arasında bir ilişki var mıdır?**” sorusuna yanıt aranmış ve annelerin yenidoğan yoğun bakım ünitesinde yaşadıkları stres ile bağlanma düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı (p > ,05) belirlenmiştir (Tablo 5). Gül’ün (2022) yaptığı çalışmada doğumdan sonra yaşadığı stres, anne-bebek bağlanması ve annenin kendini toparlama gücü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkili çıkmıştır. Doğum sonrasında meydana gelen stres ile anne-bebek bağlanması arasında pozitif ve anlamlı ilişki bulunmaktadır. Ancak çalışmada annelerin algıladıkları stres düzeyleri ile bağlanmaları arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Çalışmalarda kullanılan stres ölçeklerinin farklı olmasından dolayı bu farklılığın olduğu düşünülmektedir.

Çalışmada “**Annelerin anne-bebek temas engelleri ile anne-bebek bağlanması arasında bir ilişki var mıdır?**” sorusuna yanıt aranmıştır. Annelerin yenidoğan yoğun bakım ünitesinde yaşadıkları genel temas engelleri ile

doğum sonrası fiziksel temas engelleri ve anne bebek ilişki ve uyum zorlukları alt boyutları ile bağlanma düzeyleri arasında pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişki saptanmıştır (p < ,01, Tablo 5). Annelerin doğum şekli, yenidoğan yoğun bakım ortamı, üniteye var olan sesler, odadaki diğer bebeklerin varlığı gibi pek çok faktör doğum sonrasında anne-bebek etkileşimini etkilemektedir (Şahin & Bayrı Bingöl, 2021). Çakır ve Alparslan (2018) yaptıkları çalışmada annelerin bebeklerine doğum sonrası en kısa sürede temas etmesinin anne-bebek arasında oluşan bağlanmanın daha hızlı oluştuğuna ve bu durumun annelerde meydana gelen stresi daha çabuk azaldığı sonucuna varmışlardır. Annenin doğumdan hemen sonra bebeğin durumuna bakılıp acil müdahale durumlarına bakıldıktan sonra anne ile temasının mümkün olduğunda bebeği annenin kucağına verilmesi, emzirilmesi, anne-bebek arasında çok hızlı bir etkileşimin sağlanması annelerde var olacak stresin azalmasını sağladığını, anne-bebek bağlanmasını arttırdığının sonucuna varılmıştır.

Çalışmada “**Annelerin stres düzeyleri ile anne-bebek temas engelleri arasında bir ilişki var mıdır?**” sorusuna yanıt aranmış ve annelerin genel temas engelleri ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalaması arttıkça algıladıkları stres düzeyinin de arttığı ve aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (p < ,01, Tablo 5). YYBÜ’ünde bebeği yatan annelerin, bebekleriyle daha fazla doğrudan temas ettiği sürenin artırılması ve YYBÜ’ünde çevreye uyum sağlamanın, sağlık ekipleriyle daha iyi iletişim kurması ve bebeklerini daha yakından izlemesinin annelerin stres düzeylerinde azalma yarattığı bildirilmiştir (Cho ve ark., 2016). Çalışma bulguları literatürü destekler niteliktedir. Annelerin algıladıkları temas engelleri arttıkça stres düzeylerinin arttığı belirlenmiştir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmanın çeşitli sınırlılıkları bulunmaktadır. Çalışma, doğası gereği kesitsel özellikte olup, sadece bir hastanenin yenidoğan yoğun bakım ünitesinde bebeği yatan anneleri kapsamaktadır. Bu nedenle, bulgular tüm YYBÜ’nde bebeği yatan annelere genellenememektedir. Çalışmada kullanılan ölçeklerin öz bildirim dayalı olması bir başka sınırlılıktır. Bu konuda yapılmış yeterli sayıda çalışmaya ulaşılamamasından dolayı elde edilen sonuçlar farklı disipline özgü çalışmalarla karşılaştırılmış ve iç tartışmaya ağırlık verilmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmanın neticesinde annelerin en çok bebeklerinin görünümü ve davranışlarından dolayı stres yaşadıkları, daha sonra da bebeği ile ilişkisi ve anne rolüne ilişkin stres

yaşadıkları belirlenmiştir. Doğum sonrasında olağan stresin yaşandığı ayrıca YYBÜ’de bebeğin yatmasını gerektirecek durumların meydana gelmesinin kişileri baş edilmesi zor bir durumla karşı karşıya bıraktığı aşıkardır. Annelerin bebeklerinden YYBÜ tedavisi süresince uzak kalması, anne-bebek arasında temas engeli oluşturan bir durumdur. Annenin bebeği olan temas engeli arttıkça anne-bebek bağlanmasının da gecikebileceği saptanmıştır. Bu nedenle; bebeği yenidoğan yoğun bakım ünitesine yatırılan annelerin streslerini ve algıladıkları temas engellerini azaltmak için;

- YYBÜ ortamında annelerin yoğun stres yaşadıkları nedenlere (temas edememek, dokunamamak, tıbbi cihazlar vs.) yönelik düzenlemelerin yapılması,
- YYBÜ’lerinde aile merkezli bakımın desteklenmesi,
- Yenidoğanların yoğun bakım ünitesine yatışları esnasında annelere yoğun bakım ünitesi tanıtılarak kliniğe adaptasyonunun sağlanması,
- Annelerin, bebeklerinin bakımlarına dahil olma konusunda cesaretlendirilmesi ve desteklenmesi,
- Annelerin bebek bakımı ile ilgili eksik olduğu konularda ve bebeklerinin durumu hakkında sürekli, açık, anlaşılır bir şekilde bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.
- Annelerin bebeklerine teması arttıracak olan kanguru bakımı ya da bebeğin emzirme durumu uygun olanların saptanıp emzirmeleri desteklenerek anne-bebek bağlanmasını arttırmak amaçlanmalıdır.
- Yeni doğum yapmış annelerin loğusa döneminde yaşadıkları sorunlara çözüm üretecek ve onlara destek sağlamak amacıyla birinci basamak kurumları hakkında bilgilendirmelerde bulunulmalıdır. Bu kurumlarda anne- çocuk izlemlerinin yapıldığını bilgisi verilmelidir.

Etik Komite Onayı: Bu çalışma için etik komite onayı Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurul’undan (Tarih: 30 Haziran 2022, Sayı: B.30.2.ATA.0.01.00/508) alınmıştır.

Hasta Onamı: Çalışmaya katılan tüm annelerden yazılı/sözlü bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir – R.G., A.G.; Tasarım – R.G., A.G.; Denetim – R.G.; Kaynaklar – R.G., A.G.; Malzemeler – R.G.; Veri Toplama ve/veya İşleme – R.G.; Analiz ve/veya Yorum – A.G.; Literatür Taraması – R.G., A.G.; Yazıyı Yazan – R.G., A.G.; Eleştirel İnceleme – A.G.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazarlar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval was received for this study from the Atatürk University Faculty of Medicine Clinical Research Ethics Committee (Date: June 30, 2022, Number: B.30.2.ATA.0.01.00/508).

Informed Consent: Verbal informed consent was obtained from participants in this study. Written/oral informed consent was

obtained from all students participating in the study.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept – R.G., A.G.; Design – R.G., A.G.; Supervision - R.G.; Resources – R.G., A.G.; Materials – R.G.; Data Collection and/or Processing – R.G.; Analysis and/or Interpretation – A.G.; Literature Search – R.G., A.G.; Writing Manuscript – R.G., A.G.; Critical Review – A.G.

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

- Akik, B. K., & Batıgün, A. D. (2020). Anne bebek temas engelleri ölçeği (abteö): geliştirilmesi ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12, 235-254.
- Awı, D. D., & Alikor, E. A. D. (2006). Barriers to timely initiation of breastfeeding among mothers of healthy full-term babies who deliver at the university of port harcourt teaching hospital. *Niger J Clin Pract*, 9, 57-64.
- Balcı, M. E. (2018). *Prematüre bebeği yenidoğan yoğun bakımda yatan annelerde anne bebek bağlanması ve ilişkili faktörler* (Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Batman, D. (2014). *Prematüre yenidoğanların ebeveynlerine uygulanan web tabanlı eğitimin bebeğin bakımına yönelik özgüven ve kaygı düzeylerine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Beyazit, U., Taşçıoğlu, G., & Cirhinlioğlu, F. G. (2018). A study on the relationship between self-perception of parental role and marital attitude. *European Journal of Education Studies*, 5(5), 98-107.
- Brandon, D. H., Tully, K. P., Silva, S. G., Malcolm, W. F., Murtha, A. P., Turner, B. S., & Holditch-Davis, D. (2011). Emotional Responses of Mothers of Late-Preterm and Term Infants. *Journal of Obstetric, Gynecologic & Neonatal Nursing*, 40(6), 719-731.
- Cho, E. S., Kim, S. J., Kwon, M. S., Cho, H., Kim, E. H., Jun, E. M., & Lee, S. (2016). The Effects of Kangaroo Care in The Neonatal Intensive Care Unit on The Physiological Functions of Preterm Infants, Maternal-Infant Attachment, and Maternal Stress. *Journal of Pediatric Nursing*, 31(4), 430-438.
- Chourasia, N., Surianarayanan, P., Adhisivam, B., & Vishnu Bhat, B. (2013). NICU Admissions and Maternal Stress Levels. *The Indian Journal of Pediatrics*, 80(5), 380-384.
- Çağlar, S., Ar, I., Yaşa, B., & Kurt, Ş. (2019). Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde Aile Merkezli Bakım: Anne Görüşleri. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 28(2), 120-126.
- Çakır, D., & Alparslan, Ö. (2018). Doğum Tipi Değişkeninin Anne-Bebek Etkileşimi ve Annenin Bebeğini Algılaması Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi. *Journal of Contemporary Medicine*, 8(2), 139-147.
- Çekin, B. (2014). *Bir Üniversite Hastanesi Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde Prematüre Bebeği Yatan Ebeveynlerin Stres Düzeyi ve Baş Etme Yöntemleri* (Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Çelen, R. (2013). *Prematüre Bebeği Olan Anne ve Babaların Kaygı Düzeyleri ve İlişkili Faktörler* (Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Dağlar, G. (2014). *Gebelik ve Sonrası Dönemde Anne-Bebek Bağlanma Düzeyi ve Etkileyen Faktörler* (Doktora Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Dinç, Ş., & Balcı, S. (2021). Determination of Father-Baby Attachment Condition and Father That Effect Thi Condition. *Türkiye Klinikleri J Nurs Sci*, 13(1), 8-17.
- Erduran, B., & Yaman Sözbir, Ş. (2022). Effects of Intermittent Kangaroo Care on Maternal Attachment, Postpartum Depression of Mothers with Preterm Infants. *Journal of Reproductive and Infant Psychology*, 1-10.
- Gül, F. (2022). *Doğum Sonu Depresyon Danışmanlığında Anne-Bebek Bağlanmasını Güçlendiren ve Annenin Kendini Toparlama Gücünü Artıran Uygulamalar* (Yüksek Lisans Tezi, Karatay Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).
- Güleç, D., & Kavlak, O. (2015). Father-Infant Attachment and Role of Nurse: Review. *Türkiye Klinikleri Journal of Nursing*, 7(1), 63-68.
- Gülgün, M. (2014). *Bebeğin Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesine Yatışının Aile Üzerine Etkileri* (Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Güney, G. (2022). *Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde Yatmakta Olan ve Oksijen Desteği Alan Yenidoğanların Ebeveynlerinin Stres ve Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi, Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü)
- Hwang, H. S., Kim, H. S., Yoo, I. Y., & Shin, H. S. (2013). Parenting Stress in Mothers of Premature Infants. *Child Health Nursing Research*, 19(1), 39-48.
- Işık, S., & Egelioglu Cetişli, N. (2020). The Relationship Between Paternal Depression and Father-Infant Attachment. *Cukurova Medical Journal*, 45(4), 1663-1671.
- Karakulak, H. A., & Alparslan, Ö. (2016). Anne-Bebek Bağlanma Ölçeğinin Türk Toplumuna Uyarlanması: Aydın Örneği. *Çağdaş Tıp Dergisi*, 6(3), 188-199.
- Kaya, F., Konaş, A., Cin, G., & Gümüştekin, Ö. (2022). Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesine Yatırılan Bebeklerin Ebeveynlerinde Stres Düzeyi ve İlişkili Faktörler. *Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi*, 26(1),

- 1-8.
- Keizer, R., van Lissa, C. J., Tiemeier, H., & Lucassen, N. (2020). The Influence of fathers and mothers equally sharing childcare responsibilities on children's cognitive development from early childhood to school age: An overlooked mechanism in the intergenerational transmission of (dis) advantages? *European Sociological Review*, 36(1), 1-15.
- Kınık, E., & Özcan, H. (2020). Maternal bağlanmayı etkileyen faktörler ve primiparlarda maternal bağlanma durumu. *Sağlık Profesyonelleri Araştırma Dergisi*, 2(1), 47-53.
- Konaklı, K. (2015). *Prematüre Bebeklerin Annelerinin Yenidoğan Yoğun Bakım Ortamında Deneyimlerinin Belirlenmesi* (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Lee, T. Y., Wang, M. M., Lin, K. C., & Kao, C. H. (2013). The Effectiveness of Early Intervention on Paternal Stress for Fathers of Premature Infants Admitted to A Neonatal Intensive Care Unit. *Journal of Advanced Nursing*, 69(5), 1085-1095.
- Manning, A. N. (2012). The NICU Experience: How Does it Affect The Parents' Relationship?. *The Journal of Perinatal & Neonatal Nursing*, 26(4), 353-357.
- Miles, M. S., Funk, S. G., & Carlson, J. (1993). Parental Stressor Scale: Neonatal Intensive Care Unit. *Nursing Research*, 42(3), 148-152.
- Motta, G. D. C. P. D., & Cunha, M. L. C. D. (2015). Prevention and Non-Pharmacological Management of Pain in Newborns. *Revista Brasileira De Enfermagem*, 68, 131-135.
- Özbey, H., Sezer Efe, Y., & Erdem, E. (2020). Preterm Bebeği Olan Aile ve Hemşirelik Yaklaşımı. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 7(3), 292-298.
- Özkan, H., Arı, Ö., & Özer Uzun, B. (2022). Kuramlarla Emzirme. *YOBÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(3), 348-357.
- Pazarcıkçı, F., & Efe, E. (2017). Preterm Bebeklerin Taburculuk Sonrası Evde Bakımının Sağlanmasında Hemşirenin Rolü. *MAKÜ Sag. Bil. Enst. Derg.*, 5(1), 45-52.
- Poojari, V. G., Vasudeva, A., & Sudha, V. (2019). Influence of Various Modes of Delivery on Mother-Infant Bonding: A Prospective Observational Study. *Current Women's Health Reviews*, 15(4), 295-300.
- Rocha, M. C. P. D., Rossato, L. M., Bousso, R. S., Leite, A. M., Kimura, A. F., & Silva, E. M. R. D. (2013). Avaliação Da Dor Por Enfermeiros Em Unidade De Terapia Intensiva Neonatal. *Ciência, Cuidado e Saúde*, 12(4), 624-632.
- Russell, G., Sawyer, A., Rabe, H., Abbott, J., Gyte, G., Duley, L., & Ayers, S. (2014). Parents' Views on Care of Their Very Premature Babies in Neonatal Intensive Care Units: A Qualitative Study. *BMC Pediatrics*, 14 (1), 230.
- Shaw, R. J., Bernard, R. S., Storfer-Isser, A., Rhine, W., & Horwitz, S. M. (2013). Parental Coping in The Neonatal Intensive Care Unit. *Journal of Clinical Psychology in Medical Settings*, 20, 135-142.
- Şahin, B., & Bayrı Bingöl, F. (2021). Postpartum Maternal Travmatik Stres ve Bağlanma Arasındaki İlişki. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 12(3), 227-236.
- Taylor, A., Atkins, R., Kumar, R., Adams, D., & Glover, V. (2005). A new Mother-to-Infant Bonding Scale: links with early maternal mood. *Arch Womens Mental Health*, 8, 45-51.
- Turan, T. (2004). *Prematüre bebeği olan anne-babaların yoğun bakım ünitesindeki stresörlerden etkilenme düzeylerine hemşirelik yaklaşımlarının etkisi* (Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Turan, T., & Başbakkal, Z. (2006). Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi Anne-Baba Stres Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 13(2), 32-42.
- Yılmaz, M. S., & Kostak, M. A. (2021). Prematüre Bebeği Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde Yatan Annelerin Postpartum Depresyon ve Maternal Bağlanma Düzeyleri. *Avrasya Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(2), 71-79.

Extended Abstract

One of the most important factors affecting the parent-infant bond is the health problems of the baby. However, if the newborn has health problems, especially in the neonatal intensive care unit, contact with the baby is limited and the bond with the baby is impaired. Preventing mother-infant contact has a negative impact on the mother's experience of more anxiety and stress, and therefore the development of the parenting role. In addition, exposure of babies in intensive care units to painful procedures causes anxiety and stress for both parents and babies, negatively affecting the bonding process between parent and child.

The aim of the study is to determine the relationship between mother-infant attachment and mother-infant contact barriers and stress levels of mothers whose infants are hospitalized in the neonatal intensive care unit.

The study was conducted in a descriptive and correlational study type. In the study, 111 mothers whose babies were hospitalized in the neonatal intensive care unit between the October 2022- January 2023 and who met the criteria for inclusion in the study were reached, without choosing a sample.

In order to collect the data, Information Form to Introduce Mother and Baby, Mother-Father Stress Scale, Mother-Infant Contact Barriers Scale and Mother-Infant Attachment Scale were used. Ethics committee approval was received for this study from the Atatürk University Faculty of Medicine Clinical Research Ethics Committee (Date: June 30, 2022, Number: B.30.2.ATA.0.01.00/508). Verbal informed consent was obtained from participants in this study. Written/oral informed consent was obtained from all students participating in the study.

Mothers were asked to fill in the Mother-Father Stress Scale, the Mother-Infant Contact Barriers Scale and the Mother-Infant Attachment Scale during resting times in the mother's room in the neonatal intensive care unit. The forms were filled in by the mothers during face-to-face interviews.

IBM SPSS 24.0 statistical package program was used in the coding, statistical analysis and evaluation of the data. In the study, the statistical significance level was evaluated as $p < .05$.

The mean age of the mothers participating in the study was 29.48 ± 5.019 years. In the study, mothers got a total score of 46.97 ± 12.556 from the Factor 1 sub-dimension of the Parental Stress Scale, 34.94 ± 10.621 from the Factor 2 sub-dimension, and 19.86 ± 5.631 from the Factor 3 sub-dimension. In this study, it was determined that the mother-infant contact barriers scale total score average of the mothers was $50.84 \pm 11,872$, and the total mean score from the Mother-Infant Attachment Scale was 1.36 ± 2.536 .

When the stress experienced by the mothers was evaluated in the study; It has been determined that they experience stress mostly because of their babies' appearance and behavior, and then they experience stress related to their relationship with their baby and the role of the mother. In the study, it was determined that the mothers experienced stress at least because of the images and sounds in the NICU.

In the study, a moderate positive correlation was found between mothers' perceived contact barriers and their attachment levels ($p < .01$). In addition, it was determined that the stress level increased as the perceived contact barriers of the mothers increased. In the study, it was determined that there was no statistically significant relationship between the stress experienced by the mothers in the neonatal intensive care unit and their attachment levels ($p > .05$). A moderate positive correlation was found between the general contact barriers experienced by the mothers in the neonatal intensive care unit and their attachment levels ($p < .01$). In the study, it was determined that as the average score of the mothers in general contact barriers and sub-dimensions increased, the level of perceived stress also increased and there was a statistically significant relationship between them ($p < .01$). As a result of the research, it was determined that mothers mostly experience stress due to the appearance and behavior of their babies, and then they experience stress related to their relationship with their baby and the role of the mother. It is obvious that the normal stress experienced after the birth and the occurrence of situations that require the baby to lie down in the NICU make people face a difficult situation to cope with. The fact that mothers stay away from their babies during this period is a situation that creates a contact barrier between mother and baby. In this case, it was determined that mother-infant bonding may be delayed as the mother's contact barrier with her baby increases. Because; In order to reduce the stress and perceived contact barriers of mothers whose babies are hospitalized in the neonatal intensive care unit, it is recommended to increase kangaroo care or breastfeeding in infants with suitable general health status. The mother's contact with her baby will decrease the stress level and increase mother-infant bonding.